

pojedinih kultura i naroda nad drugim kulturama i narodima, tako da pripadnici zapadno-evropske civilizacije na narode i pojedince koji pripadaju drugim kulturama ili za koje smatraju da nisu dovoljno »civilizirani« gledaju sa velikim prezirom. S tim u vezi je i neshvaćanje, a često i prezir naših građanskih slojeva za potrebe seljaka i za njihovu pučku kulturu.

Ako cijenimo civilizaciju sa gledišta sreće i ličnog zadovoljstva što većeg broja njegovih članova, onda je zapadno-evropska civilizacija baš takovo društvo, u kojemu je vrlo mali broj pojedinaca lično zadovoljan, a i taj mali broj zadovoljnih izgrađuje svoje zadovoljstvo uglavnom putem iskorišćavanja svih ostalih članova društva i na njihovu štetu. Nezgodne posljedice zapadno-evropske civilizacije po narode, koji još nisu izgubili ili potpuno napustili svoju vlastitu autohtonu kulturu, tako su očite, da se danas mnogi sociolozi bave problemom, kako da se očuvaju razne autohtone kulture od zaraženja sa zapadno-evropskom civilizacijom. Pokušaji, da se prenese samo tehnički napredak zapadno-evropske civilizacije, ali bez duhovne sadržine te civilizacije, već su učinjeni po odobrenju holandeske vlade u njenim kolonijama. U vezi s takovim pokušajima sprječavan je dolazak misionarima bilo koje vjere, jer su misionari uvijek bili preteče širenja tuđih kulturnih shvaćanja; na toj su podlozi urođenici bivali i ekonomski i moralno iskorišćavani od stranaca, i ako to nije bio cilj misionara.²⁾

²⁾ Edwin Embree, Modern education of primitive peoples, Proceedings of the seminar on racial and cultural contacts, Univ. of Chicago, 1935—36.